

Lokal nr 1. Bökö, Örsjön, Osby

Belägenhet: Försöket ligger på Bökön i Örsjön ca 10 km NNV om Osby (N-S koord: 6260700, Ö-V koord: 1385700, H.ö.h: 115 m). Marken är frisk och består av sandig-moig morän utan översilning. Vegetationstypen är smalbladigt gräs och ståndortsindex uttryckt för gran är $H_{100}=G28$.

Tillgänglighet: Försöket kan nås från två håll, dels från vägen mellan Osby och Hallaryd, dels från vägen mellan Osby och Delary. Den förstnämnda rekommenderas för större fordon. En mindre avtagsväg från vägen mellan Björkerås och Kylan leder till försöket. Man fortsätter rakt fram vid första korset och hamnar sedan på en vacker väg utmed Örsjön. Följ denna till sitt slut, där ligger beståndet. Det finns gått om plats att parkera och vända fordon.

Trädslag: Vårtbjörk (*Betula pendula*)

Markägare: Sveaskog AB, Osby

Syfte: Avkommeprövning av nyutvalda plusträd för urval av genetiskt bra träd till fröplantager och för fortsatt, långsiktig skogsträdsförädling. Från år 2003 överfört till ett gallrings- och stamkvistningsförsök.

Anläggning: Försöket anlades 1995 med ettåriga täckrotsplantor.

Material: Avkommor från plusträd som främst valts i Sverige men även i Finland, Baltikum, Tyskland och Polen.

Försöksplan: Försöket är ursprungligen en avkommeprövning av 272 olika plusträd där avkommorna fördelats på 12 block med 1–2 plantor per plusträd i respektive block. Planteringsförbandet var 2×2 m och totala arealen: 2,0 ha. Hösten 2003 (10 års totalålder) överfördes försöket till ett gallrings- och stamkvistningsförsök, varvid de ursprungliga parcellerna gjordes om till nettoparceller om 14×12 träd (670 m^2). I försöket ingår tre olika gallringsstyrkor, som var och en finns representerade i tre parceller: 1) svag gallring, 2) konventionell gallring respektive 3) stark gallring. Dessutom finns en parcell som hålls ogallrad (se karta).

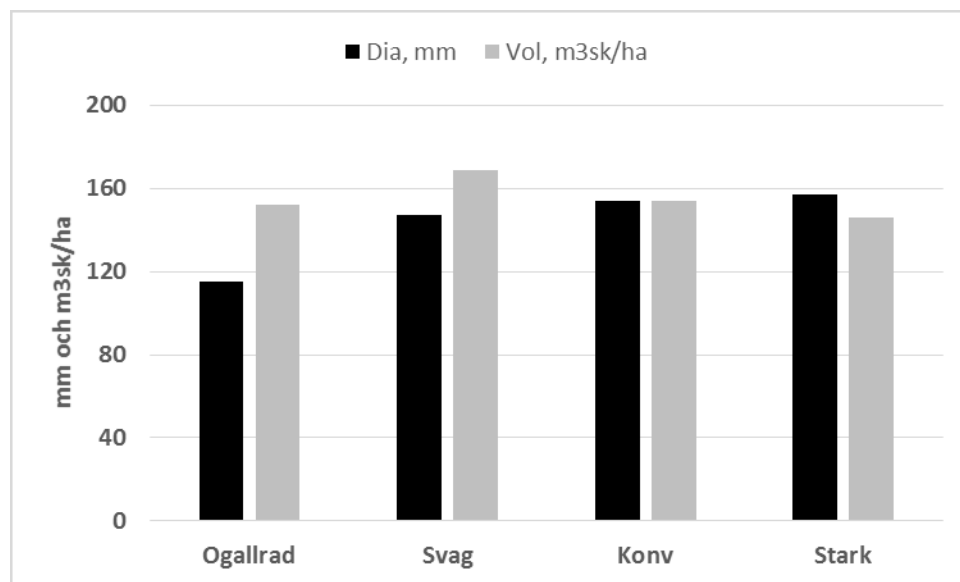
Skötsel: Första gallringen utfördes vintern 2003/04 (10 år) med tre olika styrkor där antalet träd efter gallringen var: Svag = 1600 st ha^{-1} , Konventionell = 1250 st ha^{-1} samt Stark = 800 st ha^{-1} . Därefter gallrades ytorna med svag gallring år 2008/2009 (15 års total ålder) och de med konventionell gallring år 2010/2011 (17 års ålder). Efter den senaste mätningen hösten 2014 (21 år) gjordes ytterligare ingrepp där de svaga gallringsytorna reducerades till 700 st/ha och de starka gallringsytorna till 450 st/ha (vilket inte framgår av tabell 1). I demosyfte har en yta (nr 10) lämnats orörd.

Träden i tre slumpvis valda rader i varje yta (utom yta 10) stamkvistades dessutom vid midsommartid år 2004. En del av dessa tillsammans med icke stamkvistade träd håller nu på att analyseras med avseende på tillväxt, stamkvalitet, sågutbyte m.m.

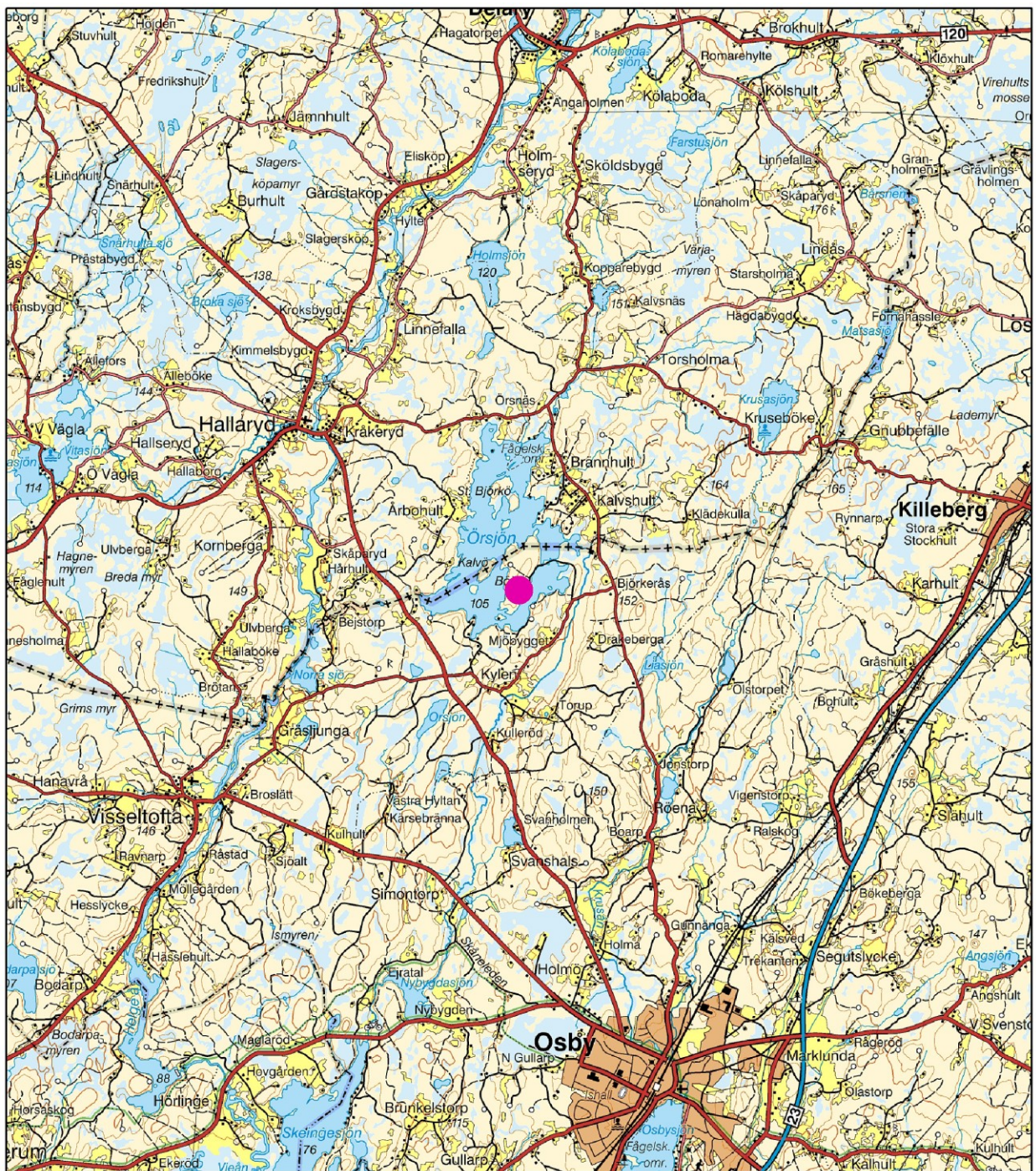
Produktion: Produktionsdata hösten 2014 (totalålder 21 år) presenteras i tabell 1. Vid 21 års ålder är medeltillväxten beroende på gallringstyp runt $7\text{--}8 \text{ m}^3\text{sk per ha och år}$. Den svaga gallringen har som förväntat den högsta totala produktionen men där är också träden i genomsnitt klenare än i de andra gallringsalternativen. Lägsta medeldiametern hittar vi på den ogallrade ytan. Det är lite förvånande att totalproduktionen i den ogallrade behandlingen inte varit högre. Men eftersom den endast utgörs av en yta kan ståndortsförhållandena på just den ytan ha stor inverkan på resultatet. Dessutom har drygt 20 % av stammarna försvunnit på grund av självgallring. Försöket är fortfarande ungt varför mer långtgående slutsatser får vänta.

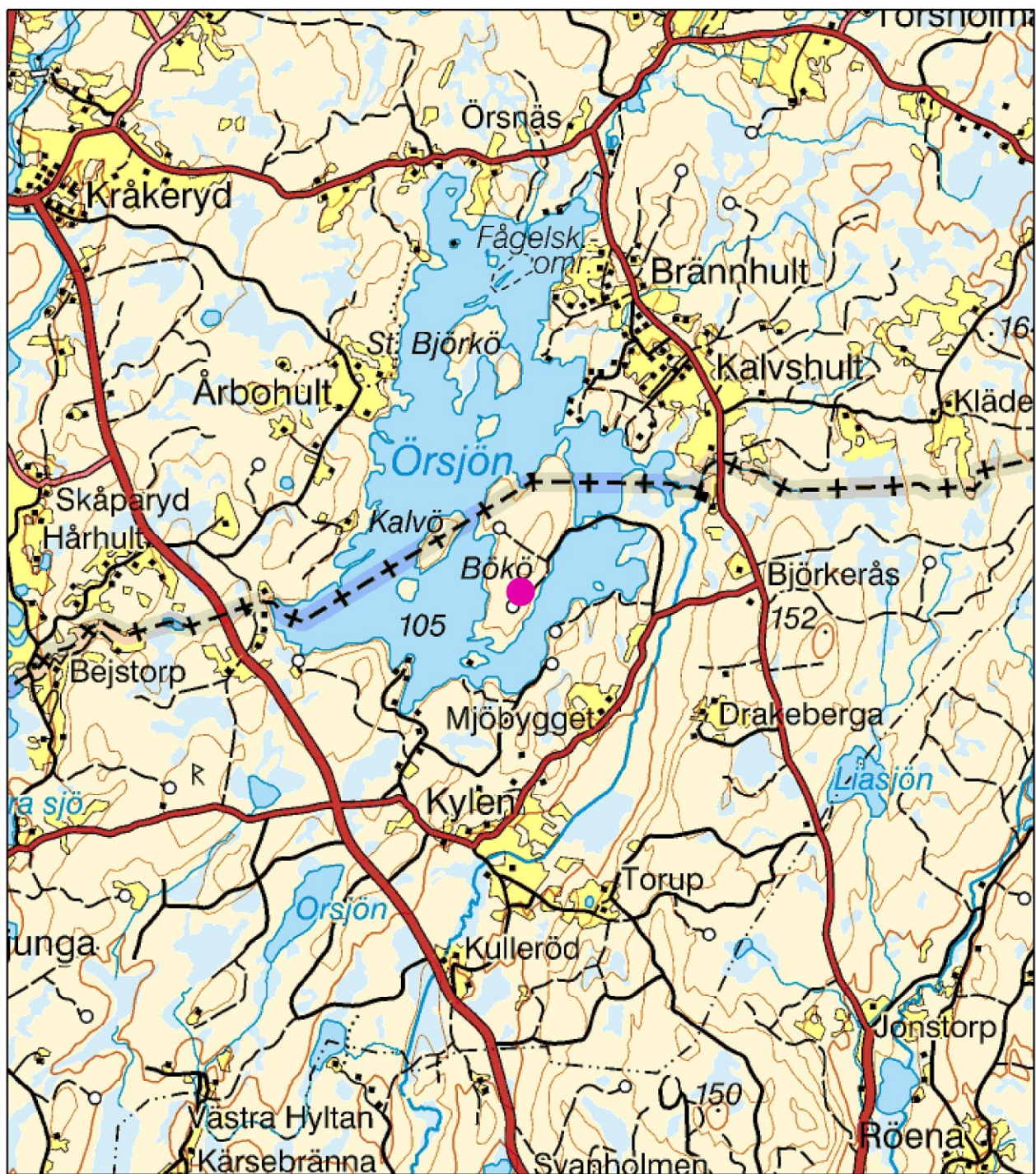
Tabell 1. Produktionsdata i Bököförsöket (se karta) hösten 2014 (21 års totalålder). Totala produktionen erhålls som summan av volymen på levande och utgallrade träd. Observera att data avser läget innan gallringen gjordes vintern 2014/2015.

Yta	Gallrings typ	Data för alla levande träd 2014 (21 år)				Utgallrade träd						Total produktion	
		Ant träd	Höjd	Dia	Vol	2003 (10 år)		2008 (15 år)		2010 (17 år)		2014 (21 år)	
		St/ha	dm	mm	m ³ sk/ha	St/ha	m ³ sk/ha	St/ha	m ³ sk/ha	St/ha	m ³ sk/ha	m ³ sk/ha	m ³ sk/ha, år
10	Ej gallrad	1949	146	115	152							152	7.2
2	Svag	1101	166	151	154	699	13	491	21			190	9.0
5	Svag	1116	163	147	145	506	6	417	9			160	7.6
7	Svag	1101	163	144	139	476	7	506	14			160	7.6
Alla	Svag	1106	164	147	146	561	9	471	15			169	8.1
1	Konv	804	170	160	125	1027	18			417	22	165	7.9
6	Konv	818	166	153	117	789	15			491	27	160	7.6
9	Konv	804	165	149	109	699	10			461	19	138	6.6
Alla	Konv	809	167	154	117	838	15			456	22	154	7.3
3	Stark	804	171	166	135	1161	27					162	7.7
4	Stark	818	164	150	112	1324	19					131	6.2
8	Stark	833	164	155	123	1265	21					144	6.8
Alla	Stark	818	166	157	123	1250	22					146	6.9

Figur 1. Medelvärden för diameter (mm) och volym (m³sk ha⁻¹) för de olika gallringsalternativen hösten 2014, d.v.s. vid en totalålder av 21år. Medelvärdena baseras på tre ytor per gallringstyp utom för den ogallrade behandlingen där endast en yta finns. För detaljer, se tabell 1 ovan.

Försök nr 4, Bökö

Björk

